

Asia: VN/30707/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (liikkuvat työkoneet ja Euro 7 -asetusten täytäntöönpano)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (liikkuvat työkoneet ja Euro 7 -asetusten täytäntöönpano)

Liikennevakuutuskeskus (LVK) pitää esitystä kokonaisuutena perusteltuna ja sen tavoitteita ajoneuvosääntelyn ajantasaistamisesta, liikenneturvallisuuden parantamisesta, markkina- ja valvonnan vahvistamisesta sekä uusien teknologioiden huomioon ottamisesta kannatettavina. LVK kiinnittää lausunnossaan huomiota erityisesti esityksessä ehdotettuun uuteen ajoneuvoluokkaan (U-luokka) sekä ajovoima-akkujen korjaustoiminnan sääntelytarpeeseen.

Ajoneuvoluokituksen uusi U-ajoneuvoluokka

LVK kiinnittää huomiota esityksessä todettuun muutokseen, jossa ajoneuvoluokitukseen lisätään uusi U-luokka (ajoneuvolain 23 §:ään uusi 4-kohta, liikkuva työkone). Esityksessä (s. 37) todetaankin, että muutoksella on vaikutuksia viranomaisiin ja muihin toimijoihin kuten vakuutusyhtiöihin, jotka hyödyntävät liikenneasioiden rekisterin tietoja pitkälti automatisoidusti. Vakuutusyhtiöt ovat keskeisiä ajoneuvojen rekisteritietojen hyödyntäjiä, ja niiden liiketoimintaprosessit – erityisesti liikennevakuuttamisen velvoitteet, hinnoittelu, riskiluokittelu, vakuutusten myöntäminen sekä valvonta – perustuvat vahvasti ajoneuvoluokittelua koskeviin koodistoihin ja rakenteellisiin tietoihin.

Ajoneuvoluokituksen muutokset aiheuttavat vakuutusyhtiöille merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia. Tästä syystä Traficom tulisi varmistaa, että uutta U-luokkaa koskevat koodistot ja luokitukset toimitetaan vakuutusyhtiöille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta vakuutusyhtiöille tulee riittävä aika toteuttaa tarvittavat tietojärjestelmämuutokset ennen sääntelyn nyt esitettyä voimaantuloa 29.11.2026.

Ajovoima-akkujen korjaustoiminta

LVK korostaa, että ajovoima-akkujen korjaustoiminnan sääntely on keskeinen edellytys turvallisen korjattavuuden toteutumiselle ja esityksen tavoitteiden saavuttamiselle.

Lisäksi LVK painottaa, että akkujen turvallisen korjaamisen mahdollistaminen on tärkeää myös liikenneturvallisuuden näkökulmasta, sillä hallittu ja asianmukaisesti toteutettu korjaustoiminta vähentää virheellisiin korjauksiin ja piileviin vikoihin liittyviä riskejä ajoneuvojen käytön aikana.

Sama periaate kuin muissa turvallisuuskriittisissä järjestelmissä tulisi ulottaa myös sähkö- ja hybridiajoneuvojen ajovoima-akkuihin. Esityksessä turvallisuuskriittisten järjestelmien korjaustoimintaa on jo lähestytty luvanvaraisuuden kautta (ETBS). Ajovoima-akut ovat monimutkaisia ja turvallisuuskriittisiä järjestelmiä, joihin liittyy merkittäviä sähköturvallisuus- ja paloriskejä sekä viivästyneen vikaantumisen mahdollisuus. Ilman riittävää osaamista ja valvontaa korjaustoiminta voi lisätä riskejä sen sijaan, että niitä hallittaisiin. Tämä on linjassa myös liikenneturvallisuustutkimuksessa korostetun uusien teknologioiden riskienhallinnan tarpeen kanssa.

Akkukorjaustoiminnan sääntely on keskeinen edellytys ajoneuvojen korjattavuuden toteutumiselle käytännössä. Ilman selkeitä vaatimuksia ja sertifioituja toimijoita tulkinnot johtavat helposti varovaisuusperusteisiin ratkaisuihin, joissa akku käsitellään kokonaisuutena käyttökelvottomana rajallisesta tai muusta vähäisestä vauriosta huolimatta. Tämä johtaa käytännössä tilanteisiin, joissa teknisesti rajattu vaurio aiheuttaa koko ajoneuvon lunastuksen. Ajoneuvovalmistajat ovat lisäksi suunnitelleet akkujärjestelmät pitkäikäisiksi sekä varustaneet ne turvamekanismeilla ja diagnostiikalla, joiden avulla järjestelmän tila voidaan arvioida myös vauriotilanteissa. Tämän vuoksi ei ole teknisesti perusteltua, että ajovoima-akku poistetaan käytöstä kokonaisuutena nk. rajatun vaurion perusteella.

Korkeat ja ennakkoimattomat korjauskustannukset voivat myös johtaa korjausten viivästymiseen, mikä voi lisätä ajoneuvojen käyttöön liittyviä turvallisuusriskejä. Ennakoitava ja hallittu korjausmalli tukee sitä, että ajoneuvot korjataan oikea-aikaisesti. Lisäksi akkukorjaustoiminnan mahdollistaminen voi edistää ajoneuvojen turvallisuutta siten, että korjausprosessien yhteydessä voidaan tunnistaa mahdollisia piileviä valmistus- tai rakennevirheitä. Näiden havaintojen systemaattinen käsittely voi osaltaan ehkäistä vakavia vahinkotilanteita ja laajempia turvallisuusriskejä.

Sertifioituun korjaustoimintaan perustuva malli yhdistää turvallisuuden ja korjattavuuden. Se mahdollistaa käyttökelpoisuuden arvioinnin yhdenmukaisin kriteerein, parantaa korjausten laatua, varmistaa vastuiden jäljitettävyyden sekä sen, että akkukorjaus voidaan suorittaa turvallisesti ja korjattavuus toteutuu käytännössä. Korkeat korjauskustannukset voivat myös johtaa korjausten viivästymiseen, mikä voi lisätä ajoneuvojen käyttöön liittyviä turvallisuusriskejä. Hallittu korjausmalli tukee sitä, että ajoneuvot korjataan oikea-aikaisesti.

Vakuutusalan näkökulmasta ennakoitava ja standardoitu korjaustoiminta parantaa riskien arvioitavuutta, mahdollistaa kustannustehokkaammat korjausratkaisut ja pitkällä aikavälillä vaikuttaa myönteisesti sähköajoneuvojen vakuutusmaksujen kehitykseen. Lisäksi erittäin korkeiksi nousevat korjauskustannukset voivat luoda epätoivottuja kannustimia vakuutusjärjestelmässä. Ennakoitava ja kohtuullinen kustannustaso tukee järjestelmän toimivuutta ja luotettavuutta.

Akkukorjausten mahdollistaminen on keskeistä myös ajoneuvojen elinkaaren pidentämisessä, kiertotaloudessa ja ilmastotavoitteissa. Ilman toimivaa korjausmallia ajoneuvoja poistuu käytöstä ennenaikaisesti, vaikka merkittävä osa niiden elinkaaripäästöistä syntyy valmistusvaiheessa. Ilman toimivaa korjausmallia korjauskustannusten korkea taso voi heikentää kuluttajien halukkuutta siirtyä sähköajoneuvoihin. Mikäli sähköajoneuvojen korjaaminen ja vakuuttaminen koetaan kalliiksi tai ennakoimattomaksi, tämä voi hidastaa liikenteen sähköistymistä.

Sääntelyn ajoitus on keskeinen, koska akkukorjausmarkkina on vasta kehittymässä. Ennakoiva sääntely ehkäisee kirjavia käytäntöjä sekä varmistaa turvallisen ja yhdenmukaisen kehityksen. Sääntely on tarkoituksenmukaista toteuttaa tässä yhteydessä, kun ajoneuvolainsäädäntöä muutenkin päivitetään vastaamaan teknologian muutosta.

LVK esittää, että tässä esityksessä ehdotettuun sääntelykokonaisuuteen sisällytetään selkeä valtuus säätää ajovoima akkujen korjaustoiminnan vaatimuksista, esimerkiksi akkukorjaamoiden sertifiointin tai luvanvaraisuuden muodossa.

Liikenneturvallisuuden edistäminen

LVK toteaa lisäksi, että Onnettomuustietoinstituutin (OTI) asiassa antamassa lausunnossa esiin tuodut huomiot ja kannanotot liikenneturvallisuuden edistämiseksi ovat perusteltuja. LVK kannattaa OTI:n lausunnossa esitettyjä ehdotuksia ja pitää tärkeänä, että ne pyritäisiin ottamaan huomioon asian jatkovalmistelussa sekä sääntelyn toimeenpanossa.

Ylitapio Jan
Liikennevakuutuskeskus - Jan Ylitapio